

Käännöstöiden kilpailutus julkisella sektorilla – kokemuksia ensimmäisestä suuresta kilpailutuksesta

Ilkka Sihvola, Hansel Oy

$$\begin{aligned} &=(C17*D17)+(C18*D18)+(C19*D19)+(C20*D20)+(C21*D21)+(C22*D22)+(C2 \\ &3*D23)+C24*((100+D24)/100-1)*D18+C25*((100+D25)/100- \\ &1)*D18+C26*((100-D26)/100-1)*D18+C27*((100-D27)/100- \\ &1)*D18+C28*((100-D28)/100-1)*D18+(C29*D29)+C30*((100+D30)/100- \\ &1)*D18+(C31*D31) \end{aligned}$$

Esityksen teemoja

- Käännöspalveluiden kilpailuttaminen julkishallinnossa
- Kokemuksia ensimmäisen, koko valtionhallinnon kattavan käännöspalvelukilpailutuksen toteutuksesta ja lopputuloksesta
- Käännöspalveluiden kilpailuttamisessa tulevaisuudessa huomioitavia asioita

Valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy

- Hansel Oy on voittoa tavoittelematon valtionyhtiö
- Yhtiö kilpailuttaa ja ylläpitää valtionhallinnolle puitejärjestelyjä tuotteista ja palveluista
- Puitejärjestelyjä on yli 70, joissa mukana yli 400 toimittajaa
- Hansel Oy:n asiakkaat voivat tehdä hankintoja liittymällä puitejärjestelyihin
- Yhtiön tavoite on lisätä tehokkuutta valtion hankintatoimeen ja tuottaa valtiolle säästöjä

Käännöspalveluiden hankkiminen julkishallinnossa

- Julkiset hankinnat tulee lain mukaan kilpailuttaa
- Käännös- ja tulkkauspalveluiden hankintamenettelyt ovat julkishallinnossa olleet jossain määrin vaihtelevia
- Tällä hetkellä valtiohallinnon asiakkaat voivat joko:
 - Kilpailuttaa käännöspalvelut itse tai
 - Hyödyntää Hansel Oy:n valmiiksi kilpailuttamaa käännöspalveluiden puitejärjestelyä
- Kansallisen kynnysarvon (tässä tapauksessa 30 000 eur) alle jäävät hankinnat voidaan hankkia suoraan hankintana
- Mikään ei estä hankintayksikköä kilpailuttamasta myös kansallisen kynnysarvon alle jääviä hankintoja

Syksyllä 2008 toteutettu kilpailutus - Lähtötilanne

- Lähtötilanteessa kilpailutusta toteuttaneen projektiryhmän tietämys käännös- ja tulkkaukspalveluista oli lähellä nollaa
- Kilpailutuksen valmisteluvaiheeseen käytettiin n. 6kk aikaa
 - Perustettiin kattava asiakastyöryhmä käännöspalveluita valtionhallinnossa käyttävistä asiakkaista
 - Tavattiin useita alan toimijoita sekä kattojärjestöjen edustajia
 - Lähetettiin tarjouspyyntöaineiston ja sopimuksen luonnosversiot kommentoitavaksi kaikille asiasta kiinnostuneille
- Mikään muu Hansel Oy:n toteuttamista kilpailutuksista ei ole synnyttänyt vastaavaa kommenttien ja kysymysten vyöryä
 - Nämä olivat hankintayksikölle elintärkeitä lopullista tarjouspyyntöpakettia työstettäessä ja olimme saamastamme palautteesta kovin kiitollisia

Kilpailutuksen aikana kohdattuja haasteita 1/2

- Kielikohtainen osa-aluejako ja valittavien toimittajien määrä?
 - Ruotsi, 6 toimittajaa
 - Englanti, 6 toimittajaa
 - Venäjä, 6 toimittajaa
 - Muut kielet, 5 - 7 toimittajaa
- Asiakaskohtaiset käännöstarpeet ja näiden huomioiminen tarjousten vertailussa
 - Mukaan haluttiin yrityksiä, jotka kykenevät tuottamaan hyvin erilaisia käännöstöitä (lakitekstiä, teknisiä käännöstöitä yms.)
 - Oman toimittajansa asiakas valitsee kullakin osa-alueella nk. kevennetyn kilpailutuksen kautta.

Kilpailutuksen aikana kohdattuja haasteita 2/2

- Toimialan rakenne: paljon pieniä yrityksiä ja freelance-toimijoita
 - Päädyttiin malliin, jossa tarjoajan tuli nimetä vähintään kolme kyseisen kielen kääntäjää (jotka täyttivät asetetut vähimmäisvaatimukset).
 - Yhteensä tarjoaja pystyi nimeämään seitsemän kyseisen kielen kääntäjää kullakin osa-alueella
 - Myös kaikkein pienimmille yrityksille tarjoaminen mahdollistettiin ryhmittymien kautta.
 - Tällaisia ei kuitenkaan saatu - syynä yhteisvastuullisuuteen liittyvä ehto, aikapula?
- Sopimusehdot kokonaisuudessaan
 - Alan käytännöt pyrittiin huomioimaan – parantamisen varaakin jäi kuitenkin varmasti

Kilpailutuksen hinnoiteltavia elementtejä (hinnan painoarvo 50%):

- Käännöstöiden minimiveloitus
- Kääntäminen suomi - englanti (sis. kielentarkistuksen),
 - 1 - 25 sivua
 - 26 - 50 sivua
 - yli 50 sivua
- Kääntäminen suomi - englanti tai englanti - suomi, kiireellisen työn pikatoimituslisä (toimitus 24h kuluessa tilauksesta)
- Kääntäminen suomi - englanti tai englanti - suomi, virka-aikojen ulkopuolella (klo 16 - 08, pyhinä ja viikonloppuisin)
- Käännösmuistin hyödyntäminen 100%:sti
- Käännösmuistin hyödyntäminen 75 - 99%:sti
- Käännösmuistin hyödyntäminen 50 - 74%:sti
- Tiedostojen viimeistely ja yhdistely sekä muut tekniset lisätyöt
- Auktorisoidun / virallisen kääntäjän palvelut
- Asiakkaan kääntämän/kirjoittaman tekstin erillinen kielentarkistus englanti - suomi tai suomi - englanti

Laatuvertailussa (painoarvo 50%) hyödynnettyjä laatukriteerejä

2. Käännöstyön laatu. Laatutekijöiden painoarvo yht. 50%	Max. pisteet	Vastaus	
2.1 Yllä tarjottujen englannin kääntäjien kokemus yhteensä (toimiminen kääntäjänä, vuosina valmistumisen jälkeen)	14	<i>Tämä solu täytetään hankintayksikön toimesta. Pisteitä tuovat kokemukset (yhden kääntäjän osalta yli 15 vuoden vähimmäisvaalisäpisteitä)</i>	
2.2 Tarjoajalla on käytössään käännösmuisti- tai vastaava ohjelma	3	☐ Ei	☐ Kyllä
2.3 Tarjoaja pystyy tarjoamaan auktorisoidun / virallisen kääntäjän palveluja	2	☐ Ei	☐ Kyllä
2.4 Tarjoaja kykenee toimittamaan englannin käännöksiä myös muulle kuin suomen kielelle	3	<i>Luettele tähän kaikki kielet, joiden osalta kykenette tarjoamaan suomen kielelle (yhden kääntäjän avulla) samaan tai alempaan</i>	
2.5 Kokemus erityisosaamista vaativista käännöstoista. Huom! Kyllä-kohdan rastittaminen edellyttää a) kääntäjän nimeämistä sekä b) lyhyttä kuvausta vaativista käännöstoista, millä todennetaan esitettyjen vaatimusten täyttyminen. Välilehdellä englanti - erityisosaaminen nimetyn kääntäjän on oltava erityisalueen osalta voidaan nimetä maksimissaan kaksi (2) kääntäjää, joista molemmat voivat tuoda puolet kohdan maksimipisteistä. Vaaditut tiedot erityisosaaminen"			
		Kääntäjä 1	Kääntäjä 2
2.5.1 Puheet ja esitelmät (ks. erityisosaaminen)	4	☐ Kyllä tai ☐ Ei	☐ Kyllä tai ☐ Ei
2.5.2 Tiedotteet, esitteet, verkkosivut, markkinointi- ja mainostekstit (ks. erityisosaaminen)	4	☐ Kyllä tai ☐ Ei	☐ Kyllä tai ☐ Ei
2.5.3 Säädos- ja lakitekstit (ks. erityisosaaminen)	4	☐ Kyllä tai ☐ Ei	☐ Kyllä tai ☐ Ei
2.5.4 Ohjelmat, strategiat, raportit ja julkaisut (ks. erityisosaaminen)	4	☐ Kyllä tai ☐ Ei	☐ Kyllä tai ☐ Ei
2.5.5 Sopimukset, todistukset ja oikeudelliset asiakirjat (ks. erityisosaaminen)	4	☐ Kyllä tai ☐ Ei	☐ Kyllä tai ☐ Ei
2.5.6 Vuosi- ja toimintakertomukset (ks. erityisosaaminen)	4	☐ Kyllä tai ☐ Ei	☐ Kyllä tai ☐ Ei
2.5.7 Tutkimusraportit (ks. erityisosaaminen)	4	☐ Kyllä tai ☐ Ei	☐ Kyllä tai ☐ Ei

Erityisosaamisen arvioiminen ja pisteyttäminen

2.5.5 Sopimukset, todistukset ja oikeudelliset asiakirjat Vaatimus: Voidakseen rastittaa "Kyllä" kohtaan 2.5.5 tarjotun kääntäjän on täytynyt kääntää vähintään 50 kääntäjäsivua julkishallinnon, EU:n tai yleishyödyllisten yhteisöjen sopimuksia,	a1) täytä tähän tarjottu kääntäjä 1	b2) kirjoita tähän numeroin tarjotun kääntäjän 2 kääntämien sivujen määrä koskien kyseistä erityisosaamista (täytettävä vähimmäismäärä)	b2) täytä tähän lyhyt kuvaus (maks. 5 lausetta) tarjotun kääntäjän 2 kokemuksesta kyseiseen erityisosaamiseen liittyen (kuvauksessa mainittava töiden ajankohta ja toimeksiantaja)
	a2) täytä tähän tarjottu kääntäjä 2	b2) kirjoita tähän numeroin tarjotun kääntäjän 2 kääntämien sivujen määrä koskien kyseistä erityisosaamista (täytettävä vähimmäismäärä)	b2) täytä tähän lyhyt kuvaus (maks. 5 lausetta) tarjotun kääntäjän 2 kokemuksesta kyseiseen erityisosaamiseen liittyen (kuvauksessa mainittava töiden ajankohta ja toimeksiantaja)

- Tarjousten vertailuvaiheessa on tuotava kirjallisesti esiin vaaditut asiat eikä "olettaa mitään"
- Esim. lyhyt kuvaus: Juridiset käännökset: sopimukset, kaupparekisteriasiakirjat, pöytäkirjat, muistiot.
- > ei pisteitä

Tarjousten vertailusta ja kilpailutuksen lopputuloksesta

- Käännös- ja tulkkauspalveluiden kilpailutuksessa saatiin yhteensä 29 tarjousta
- Tarjoukset olivat yleisesti ottaen erittäin laadukkaita. Vain muutama tarjous kymmenistä saaduista jouduttiin hylkäämään
- Hintavertailu toimi ajatellulla tavalla
- Laatupisteiden osalta tietyille osioille olisi kannattanut määritellä maksimi, josta saa täydet pisteet
- Kokemusta erityisosaamista vaativista käännöstöistä jossain määrin vaikeaa todentaa tarjousten vertailuvaiheessa
- Asiakkaat olivat lopputulokseen tyytyväisiä, vaikka jonkun lempitoimittajan ulosjänti saattaakin aina harmittaa
- Markkinaoikeusvalituksilta vältyttiin

Sopimuskauden aikaista palautetta

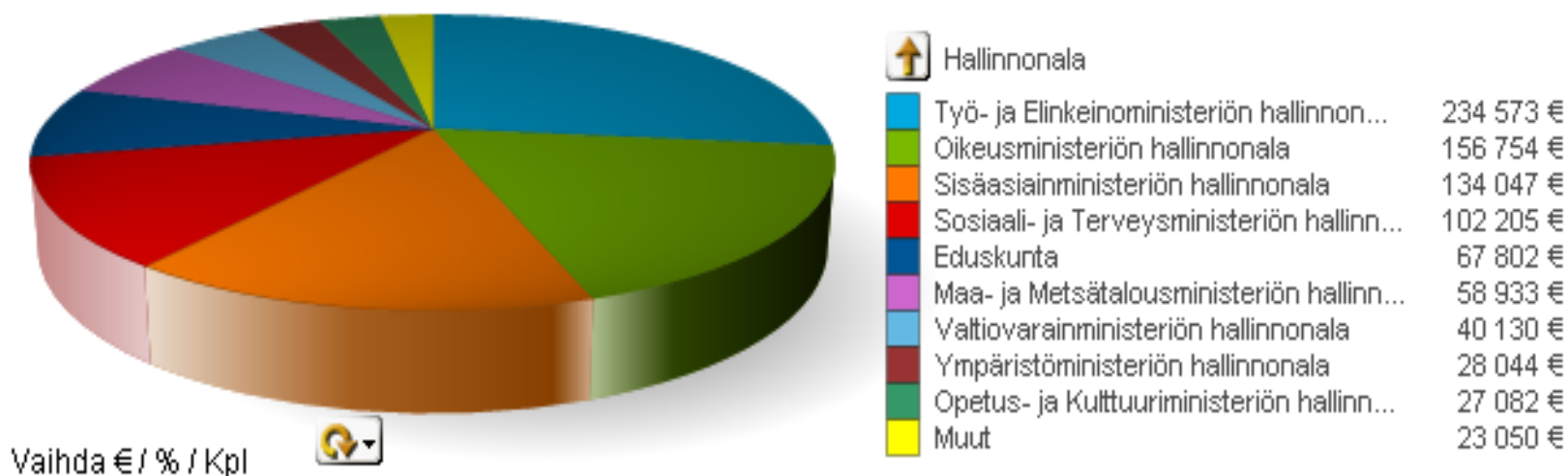
- Sopimuskaudella palautetta on tullut, mutta ei merkittävässä määrin
- Kevennettyjen kilpailutusten toteuttaminen tuotti sopimuskauden alussa puolin ja toisin jossain määrin päänvaivaa
- Asiakkaat ovat pitäneet hyvänä sitä että puitejärjestely tarjoaa selkeän toimintamallin ja sopimusehdot.
- Muutamia reklamaatioita on tullut, mutta asiat ovat korjaantuneet
- Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä palveluiden kattavuuteen
- Asiantuntijatyöryhmä kokoontuu tietyin väliajoin (sama ryhmä joka oli mukana kilpailutuksessa)

Volyymien kehittämisestä

- Volyymit kehittyivät alkuun hitaasti
- Sittemmin myynti on kasvanut, ja uusia virastoja liittyy puitejärjestelyyn jatkuvasti lisää (viimeksi esim. Kela)
- OM, YM ja UM liittyneet hallinnonalatasolla
- Tilivirastotasolla liittymisiä 45 kpl
- Kaikkiaan liittymisiä virastotasolla n. 330 kpl

Käännöspalveluiden volyymi 2010 hallinnonaloittain (07/2010 mennessä)

€, Yhteishankinnat yht. 872 620 €

Volyymin jakaantuminen eri kielten kesken

- Ruotsi 384 536,00 eur
- Englanti 342 985,00 eur
- Muut kielet 103 109,00 eur
- Venäjä 41 990,00 eur

Käännöspalvelut puitejärjestelyn tulevaisuus

- Nykyinen sopimuskausi päättyy 31.12.2012. Asiakaskohtaiset palvelusopimukset voivat jatkua 30.6.2013 saakka
- Kilpailutuksen uusimisesta ei ole tehty päätöksiä
- Puitejärjestelyn volyymit ovat kuitenkin kehittyneet ennakoitua paremmin, joten kilpailutuksen uusimista tullaan varmasti harkitsemaan

Ajatuksia käännöspalveluiden kilpailuttamisesta jatkossa

- Kilpailutuksen tekeminen ensimmäistä kertaa on aina haastavaa – parantamisen varaa varmasti jäi
- Käännöspalveluiden laadunarviointi (ilman selkeää tarvetta) on haastavaa
 - Kokemusvuodet, käännetyt sivut, CV yms. – näissä on omat hankaluutensa
 - Alan kannattaisi myös itse miettiä mielekkäitä ja ennen kaikkea mitattavia laatukriteereitä (tutkinnot, sertifikaatit yms.)
- Freelance-kääntäjille vinkiksi: mikään ei estä tarjoamasta palveluita useiden kilpailuun osallistuvien yritysten kautta

KIITOS!

Ilkka.sihvola@hansel.fi